

Smrt jako počátek

Smrt není vlastně konec, ale ve skutečnosti to je začátek: smrt je vpravdě setkáním s ryzí nepředmětností, k němuž se můžeme a musíme dostavit sami bez sebe. Smrt je vlastně začátkem našeho „druhého života“, „životu po životě“, v němž jsme se vzdali sami sebe a všeho svého jako toho, nač chceme navazovat a na čem chceme trvat. Vždyť co to je vlastně život? Není život dokladem toho, že je možné i něco dalšího, vyššího než pouhé seskupení prvků, elementů, které nějakou chvíli drží ‚pohromadě‘ (tedy ne jako celek), aby se zase rozpadly? Neznamená život nutně také předávání štafety života, nikoli tedy jen jakési zatíženosti, postiženosti smrtelností a smrtí? Život je opravdu v jistém smyslu „věčný“ – nikoli jednotlivý život, ale život jako takový, život nepřestávající s jednotlivými životy, které končí smrtí, ale nikoli jako „obecnina“! Vždyť to dobře známe z vlastní (lidské) zkušenosti, že je možný i život společenský, že jsou možné dějiny (a v nich zase i jednotlivé osudy, které však jsou něčím velice odlišným od průběhu jednotlivcovy života pouze animálního), že jsou možné epochy atd. (I když ovšem nelze dost doře říci, že společnost, dějiny či lidské osudy samy také „žijí“! Společnost není subjekt, tím méně jsou subjektem samy dějiny.) Tak jako smrt jednotlivcovy života není koncem života společnosti (dokonce ani koncem života jeho rodiny nebo řady jeho přátel), nemusí znamenat ani znicotnění toho, jak žil a co udělal (nebo neudělal) prostě jen v důsledku toho, že zemřel, ale může mít jakési zvláštní pokračování po jeho individuální smrti poté, co on sám již opustil sebe, nechal sebe za sebou, snad dokonce se sám sebe zbavil, aby v dalším „dění“ nepřekážel, aby je nebrzdil, ba aby je vůbec umožnil – vždyť to vše, co dělal, nedělal pro sebe ani kvůli sobě, ale aby splnil své poslání, své úkoly, které přece trvají dál! A tak můžeme říci, že má dobrý smysl mluvit o životě po životě (rozumí se po životě skončivším smrtí). Otázkou ovšem zůstává, jak ten život po životě vlastně vypadá; to se asi někdy dozvíme, až zemřeme.

(Písek, 190117-1.)